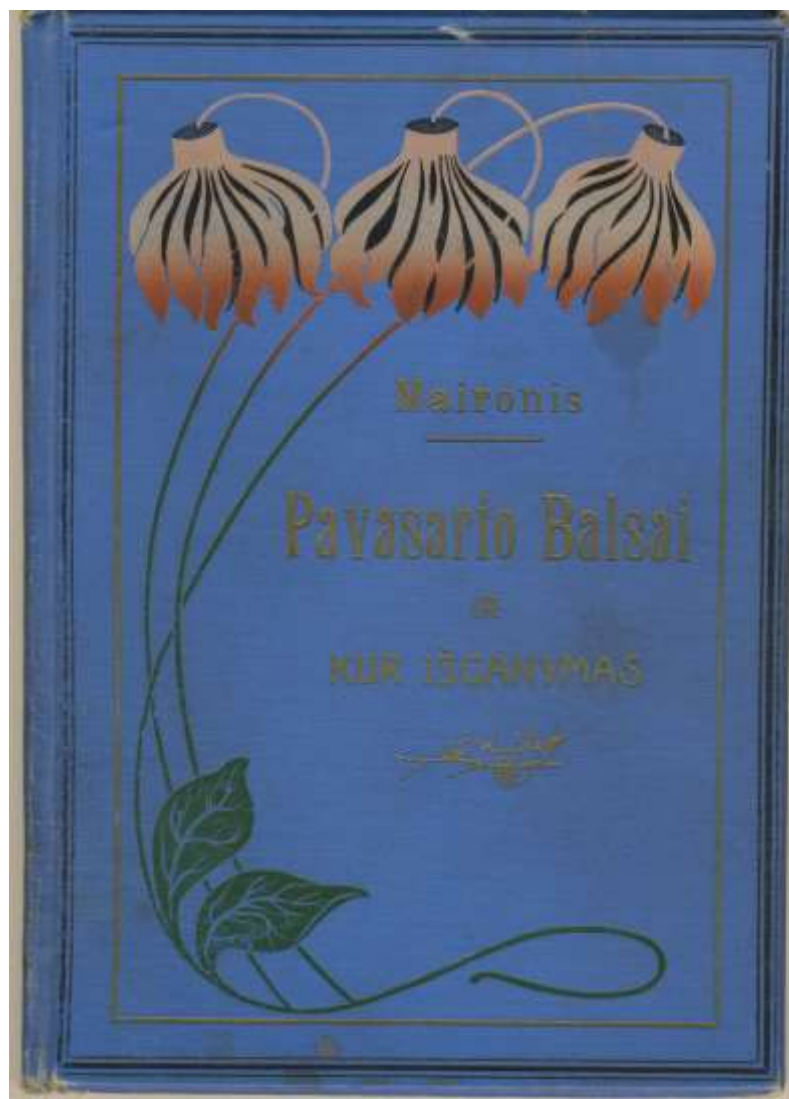

- <http://www.youtube.com/watch?v=3yWHjjjxwFc&list=PL5BCDA94C6F4DB4CB>
- <http://www.youtube.com/watch?v=zUfN1aiA8iM>
- <http://www.youtube.com/watch?v=9CUAcgUhGGw&feature=related>
(Aš norėčiau prikelti, daina)
- <http://www.youtube.com/watch?v=PqTbHF7bqHI&feature=endscreen&NR=1> (Oi neverk)
- <http://www.youtube.com/watch?v=98qXIDVEjlk&feature=related>
(Taip niekas Tavęs nemylės)
- <http://www.youtube.com/watch?v=cFipo9TWqEI&feature=related>
(Kur lygūs laukai)

Individualioji Maironio lyrika

Uždavinys

- Skaitydami ir analizuodami Maironio eilėraščius (eil. rinkinys „Pavasario balsai“), atlikdami mokytojos pateiktas užduotis, turi suvokti ir gebėti nusakyti pagrindinius eilėraščių motyvus bei lyrinio subjekto raišką.

Maironio eilėraštis	Kokie yra istorinio laiko ženklai?	Kontrastas. Kokie dabarties ir praeities vaizdai yra priešinami?	Kokie romantizmui būdingi įvaizdžiai?
Vilnius (Prieš aušrą)			
Trakų pilis			
Milžinų kapai			

Individualioji lyrika

- Maironio lyrinis „aš“ sąmoningai pasirenka Tėvynę kaip gyvenimo tikslą.
- Žmogus nėra visažinis ir visagalis, kai atsiduria gamtos galimybių, meilės jautimų, mirties mįslių akivaizdoje.
- Poetas ieško ir padeda kitam ieškoti atsakymų į visuotinius būties klausimus: „Sunku gyventi žmogui ant sviesto“.
- Eilėraščiuose vyrauja abejonės, nerimo, ilgesio nuotaikos, dramatiškumas.

Perskaityti 281 psl. ir papildyti tezes.

Eilėraščiai

- *Užmigo žemė*
- *Nuo Birutės kalno*
- *Ko siekiu ir alkstu*
- *Išnyksiu kaip dūmas*
- *Pasitikėjimas savimi*
- *Vasaros naktys*
- *Skurdžioj valandoj*
- *Ant Drūkšės ežero*

Pasvarstykite...

- Dėl ko liūdi ir kenčia Maironio eilėraščių lyrinis „aš“?
- Ką sužinome apie žmogų iš Maironio lyrikos?

Dėl ko liūdi ir kenčia Maironio eilėraščių lyrinis „aš“?

- Dėl neišsipildžiusių vilčių.
- *Dėl* noro turėti artimą *draugą* (tai būdinga romantinės lyrikos veikėjo savijauta).
- Liūdi ir kenčia, kai pasijunta svetimas tarp žmonių ir kai stinga meilės, nes tik meilė gali gražinti gyvenimo džiaugsmą.
- Dėl žmogaus būties trapumo suvokimo.

Ką sužinome apie žmogų iš Maironio lyrikos?

- Žmogus nėra visažinis ir visagalis.
- Žmogus toks vienišas, kad nė gamta negali jam padėti, nes *širdis* nepaklūsta gamtos ritmui („Užmigo žemė“).
- Žmogus ieško ir atranda atramą gamtoje („Nuo Birutės kalno“), nes *širdis*, *krūtinė* atvira gamtos jausmui. Pajunta jūros didybę, suvokia savo ryšį su gamta. Gamtos akivaizdoje jaučiasi saugus, yra atviras, nevengia pažvelgti į savo vidinį pasaulį.

NUO BIRUTĖS KALNO

Išsisupus plačiai vakarų vilnimis,
Man krūtinę užliek savo šalta banga
Ar tą galią suteik, ko ta trokšta širdis,
Taip galingai išreikšt, kaip ir tu, Baltija!

Kaip ilgėjaus tavęs, begaline, plati!
Ir kaip tavo išgirst paslaptinių balsų
Aš geidžiau, tu pati vien suprasti gali,
Nes per amžius plačių nenutildai bangų!

Liūdna man! Gal ir tau? O kodėl - nežinau;
Vien tik vėtrų prašau, kad užkauktų smarkiau:
Užmiršimo ramaus ir tarp jų nematau,
Betgi trokštu sau marių prie šono arčiau.

Trokštu draugo arčiau: juo tikėti galiu;
Jis kaip audrą nujaus mano sielos skausmus;
Paslapties neišduos savo veidu tamsiu
Ir per amžius paliks, kaip ir aš, neramus.

- Su kuo ir kaip kalbasi, ko trokšta ir siekia lyrinis subjektas?
- Kokį norą lyrinis subjektas išsako pirmos strofos pabaigoje?
- Kas lyriniam subjektui kelia liūdesį?
- Kokio draugo trokšta lyrinis subjektas?
- Koks lyrinio „aš“ ryšys su gamta ir su žmonių pasauliu?
- Lyrinio „aš“ atsivėrimas grindžiamas širdies ir jūros paralele. Kokios ypatybės sieja vandens stichiją ir jūros dvasią?
- Kokie slapčiausi išgyvenimai išsilieja gaivalingos gamtos akivaizdoje?
- Ar pritartumėte Vaižganto minčiai, kad „Nuo Birutės kalno“ yra „visų Maironio eilėraščių kūrinų kūrinys“.

UŽMIGO ŽEMĖ

Užmigo žemė. Tik dangaus
Negęsta akys sidabrinės,
Ir sparnas miego malonaus
Nemigdo tik jaunos krūtinės.

Neužmigdys naktis žvaigždės,
Nenuramins širdis troškimų;
Dvasia ko ieško, kas atspės,
Kai skęsta ji tarp atminimų!

Aušra saulėtekio nušvis,
Ir užsimerks nakties šviesybės;
Neras tik atilsio širdis:
Viltis nežvelgs į jos gilybes!..

- Koks pasaulio vaizdas ir kaip kuriamas?
- Kaip nakties tylą ir ramybę veikia žmogų?
- Pasekite laikų kaitą ir poetinį vyksmą eilėraštyje.
- Kokia lyrinio „aš“ būseną? Kokios paralelės išryškina neramią žmogaus dvasią?
- Apibūdinkite žmogaus vidinį gyvenimą, jo norus, troškimus.

VASAROS NAKTYS

Ramios, malonios vasaros naktys;
Medžio užmigęs nejuda lapas;
Viskas nutilo, viskas nurimo,
Vienos tik žvaigždės mirkčioja, dega.

Viskas užmigo, viskas nurimo;
Žemę apsupo meilės svajonės;
Neša jos sielą, neša, liūliuoja,
Ilgesio pilnos ir įkvėpimo.

Vasaros naktys, ramios, malonios,
Atilsiu liūdną širdį viliojat!
Tiek tų ant žemės sielvartų, vargo!..
Jūs tikrai vienos ramios, vienodos.

Ramios, vienodos! Magiška jėga
Migdote gamtą saldžia svajone!
Kam gi nemigdot mano troškimų?
Ko man taip ilgu, ko man taip liūdna?

Noris apimti visą pasaulį;
Noris mylėti Dievą aukščiausį;
Noris pasiekti amžiną grožį!..
Ko gi taip liūdna? Ko gi taip ilgu?

- Paaiškinkite lyrinio pasakojimo ir meditacijos elementus eilėraštyje „Vasaros naktys“.
- Koks pasaulio vaizdas ir kaip kuriamas?
- Kaip nakties tylą ir ramybę veikia žmogų?
- Pasekite laikų kaitą ir poetinį vyksmą eilėraštyje.
- Kokia lyrinio „aš“ būseną? Kokios paralelės išryškina neramią žmogaus būseną?
- Apibūdinkite žmogaus vidinį gyvenimą, jo norus, troškimus.

Ko siekiu ir alkstu

Romantinio tipo asmenybė, nusivylusi žemiška kelione, ieško atgaivos svajonėse, vaizduotės pasaulyje. Kokie lyrinio subjekto troškimai, siekiai?

Kaip eilėraštyje veikia priešpriešos? Kokias jų poras galima sudaryti?

IŠNYKSIU KAIP DŪMAS

Išnyksiu kaip dūmas, neblaškomas vėjo,
Ir niekas manęs neminės!
Tiek tūkstančių amžiais gyveno, kentėjo,
O kas jų bent vardą atspės?

Kaip bangos ant marių, kaip mintys žmogaus,
Taip mainos pasaulio darbai!
Kur Sardės? Atėnai? Ar Rymo garsaus
Kur vyrai ar jų veikalai?

O kas mano kančios? Ar tas įkvėpimas?
Tie dvasios sumirgę žaibai!..
Tik kraujas sujudęs, širdies tik plakimas,
Kuriems nebužilgo - kapai!

Užmirš mano giesmes! Poetai kiti
Ieškos įkvėpimo brangaus;
Ir jiems ta žvaigždė švies iš tolo skaisti,
Bet vėl kaip mane ji apgaus!

Ir kas ta garbė, giesmėmis apdainuota?
Šešėlis, kurs bėga greta!
Išnyko žmogus: ir svajota-sapnuota
Išblyško kaip ryto aušra!

- Kas yra lyrinio vyksmo šaltinis – jausmas, mintis, vaizdas?
- Apie ką mąsto lyrinis subjektas?
- Su kuo lyginamas gyvenimo bėgimas? Kokių minčių sukelia?
- Ar laikinumo, išnykimo suvokimas paneigia įkvėpimo, širdies nerimo vertingumą? Kaip išgyvenamas visa ko laikinumo, menkumo suvokimas?

Išnyksiu kaip dūmas

- Pirmas aukšto meninio lygio lietuvių filosofinis eilėraštis
- Ar gamtinės vienybės išmintis begali nuraminti žmogų, patyrusį šviesą, kovos kančią, pralaimėjimo kartėlį?
- Kas pateisina žmogaus gyvenimą?
- Kas lieka po jo fizinės baigties?
- Nejaugi viskas išnyksta?

DRAMATIŠKAS ŽMOGAUS LIKIMAS – VISKAS
LAIKINA, VISKAS TRAPU

Kūrybinis procesas

- Samprotavimas apie žodžius „kūrenimas“ ir „kūryba“.
„Nusakykite žodžių reikšmes ir išvaduosite pasaulį iš
pusės jo paklydimų“
(R. Dekartas)

Remtis

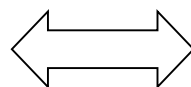
- praktine patirtimi;
- Gamtos mokslų žiniomis apie deginimo procesą.

Svarbu:

- Kalbos dalykiškumas;
- Vengti nebūtino detalizavimo.

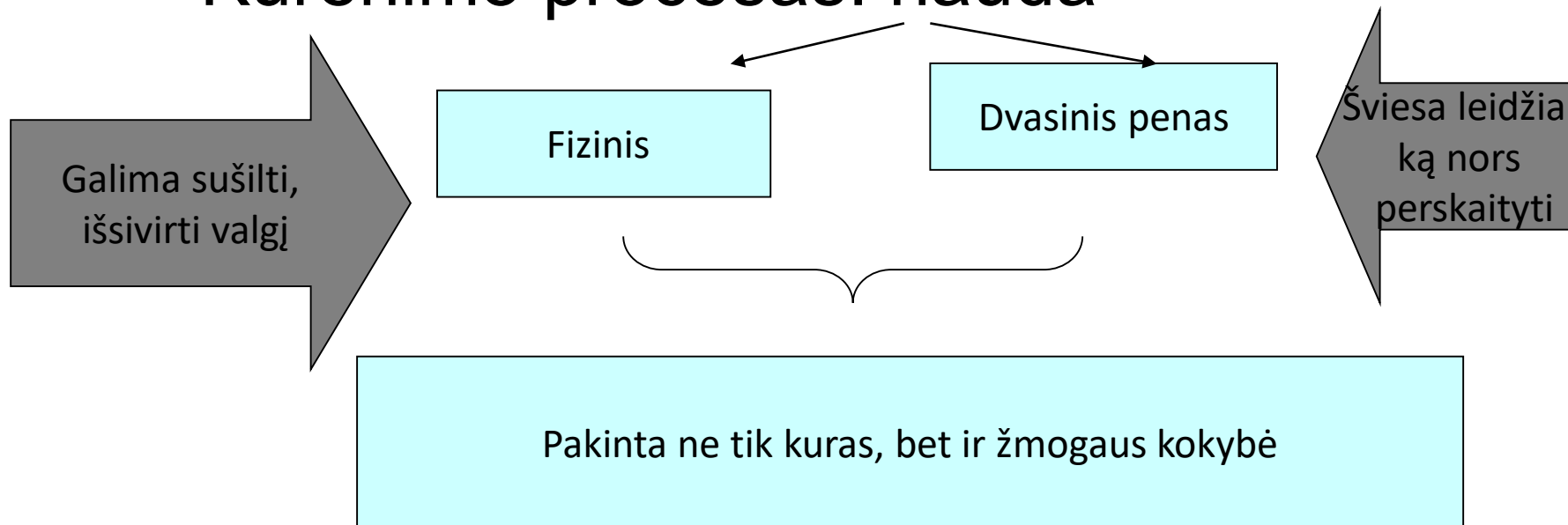
Kūrenimo rezultats – niekinis:

- Išsisklaido dūmai;
- Vėjas išblaško pelenais.

Išleidžia iš akių žmogaus
veiklai būdingą tikslumą

• Kūrenimo procesas: nauda

KŪRYBOS PROCESAS

INTENSYVUS KŪRĖJO „DEGINIMAS“

KŪRĖJAS SKLEIDŽIA ŠVIESĄ IR ŠILUMĄ KITIEMS ŽMONĖMS

ŽMONĖS, ĮKVĖPTI KŪRINIO IDĖJŲ, JAI ĮKŪNIJA, IR MENININKO PASTANGOS
PAGERINA PASAULĮ / GYVENIMĄ KITIEMS.

Apibendrinkime

- Dėl ko liūdi ir kenčia Maironio eilėraščių lyrinis „aš“?
- Kokį lyrinį subjektą regime eilėraščiuose?
- Kokius romantinės pasaulėjautos bruožus atskleidžia individualioji Maironio lyrika?

Pabaikite sakinius

- Man buvo įdomu, aš sužinojau...
- Galėsiu pritaikyti, panaudoti savo pamokose...

Namų darbų užduotys

Pasirinkite iš dviejų užduoties variantų:

- I – asis pasirinkti, išrašyti ir išmokti atmintinai Maironio lyrikos citatų, tinkančių mylimam žmogui;
- II – asis sergančiam draugui.

Ačiū už darbą ir dėmesį

